

ceExcellence

nå din fulla potential

Kompetens

Vad är kompetens och hur ser du på kompetensbegreppet?

Kompetensbegreppet är komplext och omfattande. Det finns många olika perspektiv för hur kompetens beskrivs.

Enligt Swedish Standard Institute (SIS) beskrivs kompetens så här:

”Kompetens brukar beskrivas som en individs förmåga och vilja att utföra en uppgift genom att tillämpa kunskap och färdigheter. Kompetens är personbunden, men den är också beroende av det sammanhang som individen befinner sig i”.

En annan generell uppdelning och beskrivning är:

1. Kvalifikation - Formell eller verklig behörighet: att vara kvalificerad för viss uppgift eller tjänst.
2. Förmåga på visst område att hantera uppgifter eller situationer, även nya uppgifter på basis befintligt vetande och kreativ förmåga att finna sätt att hantera dem.
3. En speciell konstellation av kunskap, erfarenhet, problemlösningsförmåga, färdighet och personliga egenskaper som krävs för hantering av viss typ av uppgifter.

Kvalifikation och kompetens

Yrkeskunnande och yrkesskicklighet är ord som används både om kompetens och kvalifikation. Dessa båda ord samspelar med varandra på det sättet att kvalifikation används för att ange krav för visst arbete eller viss anställning, och främst inriktat på praktiskt beteende.

Kvalifikationer har även delats in i olika nivåer så som; basal, generell, konkret och expert.

ceExcellence

nå din fulla potential

Kompetens som ett antal egenskaper och förmågor

Kompetens består inte bara av kunskaper, färdigheter och attityder utan också av mycket annat, bland annat "know-how" grundad på erfarenhet, engagemang, förhållningssätt, förmåga till korrekta bedömningar och av grundläggande värderingar.

Henry Egidius, psykolog, har listat mer i detalj när det gäller att bedöma kompetens hos människor genom att dela upp kompetensen:

- **psykomotoriska faktorer** (att utföra något med ledning av vad man ser, hör, känner osv),
- **kognitiva faktorer** (kunskaper och förmåga att analysera, kombinera och se sammanhang),
- **emotionella och motivationella faktorer** (sätt att reagera känslomässigt och att engagera sig),
- **personlighetsfaktorer** (självförtroende, försiktighet, djärvhet, människointresse, sakintresse, dominans, undergivenhet osv),
- **sociala faktorer** (stöd och uppmuntran från andra, förståelse eller bristande förståelse hos omgivningen, typ av arbetsorganisation osv).

Källa: Henry Egidius 2008:366

ceExcellence

nå din fulla potential

EU och OECD använder åtta olika nyckelkompetenser när de belyser vad varje medborgare behöver för att klara sig väl och för ett livslångt lärande. Kompetens definieras här som en kombination av kunskaper, färdigheter och attityder som är anpassade till det aktuella området. Nyckelkompetens är den kompetens som alla individer behöver för personlig utveckling, aktivt medborgarskap, social integration och sysselsättning.

Denna referensram omfattar åtta nyckelkompetenser:

1. Kommunikation på modersmålet.
2. Kommunikation på främmande språk.
3. Matematiskt kunnande och grundläggande vetenskaplig och teknisk kompetens.
4. Digital kompetens.
5. Lätt att lära.
6. Social och medborgerlig kompetens.
7. Initiativförmåga och företaganda.
8. Kulturell medvetenhet och kulturella uttrycksformer.

Alla nyckelkompetenser anses lika viktiga, eftersom var och en av dem kan bidra till ett framgångsrikt liv i ett kunskapssamhälle. Många av dessa kunskaper och färdigheter överlappar och kompletterar varandra, och aspekter som är väsentliga på ett område stöder kompetensen på ett annat.

Vårt samhälle är under ständig förändring och nya behov och krav uppstår. Detta gör att kompetensbegreppet blir ganska föränderligt och nya kompetenskrav uppstår.

ceExcellence

nå din fulla potential

Reflektionsfrågor:

- Hur tillämpar du kompetensbegreppet i ditt dagliga arbete med arbetssökande?
- Hur bedömer du kompetensen hos arbetssökande?
- Vilka faktorer tycker du betonas främst på arbetsmarknaden idag?
- Hur håller du dig uppdaterad på dagens kompetenskrav?